

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Quaestio III. De aliis subjectis justitiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

injurari. Jam autem vetans Deus peccata: interponit suam dignitatem.

RESPONDETUR. Interponit quidem Deus nunc suam dignitatem, sed ita, ut oppositio illi facta, non auferat expeditam potestatem, si vellet servandæ suæ dignitatis, quod non habetur in creatis.

OBJICITUR 5. Vera est inhonoratio Dei, quantumvis Deus retineat expeditum jus suæ excellentiæ. Ergo etiam vera erit injuria, etiam si Deus retineat expeditam potestatem: &c.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu Antecedentis, nihil desideratur, ut tunc sit inhonoratio, quæ definitivè est, actualis oppositio excellentiæ. Jam autem, si retineatur expedita potestas utendi, non habetur formalitativum injuriæ: quia injuria formalisatur per derogationem juri, non est autem derogatio juri, si habeatur expedita potestas, cum jus ipsum, illam potestatem necessariò importet. Rursus, datur principium, ostendens bonum hoc extrinsecum Dei, quod est honor, posse auferri titulo ipsius extrinseci. Jam autem contra, datur principium, ostendens jus, & potestatem illam, auferri non posse.

QUESTIO III.

De Aliis Subjectis justitiæ.

PRÆMITTO I. Ut perstringatur tota doctrina, de aliis subjectis justitiæ, assumendum est, unum principium Aristotelis & aliud S. Thomæ ut his majoribus prædictis, facile supponantur minores.

Ponit tale principium Aristoteles 5. Eth. 16. Nullius erga sua simpliciter injuria est, possessio autem, & liberi, quoad tantuli fuerint, & non separati, quasi quedam uniuscujusque sunt, at sese ledere eligit nemo, unde nullius erga se injuria est. Sensus est. Nemo sibi ipsi justus, nemo sibi ipsi injustus, ita ut quod ipsum est, vel quasi ipsum, jam non sit contra illud simpliciter injuria, nec erga illud justum, illiusmet ipsius.

Aliud est principium S. Thomæ hic q. 57. a. 4. in Corpore. Jus sive injustum dicitur per commensurationem ad alterum. Alterum autem potest dupliciter sumi, uno modo, quod simpliciter est alterum, sicut quod omnino est distinctum, sicut apparet in duobus hominibus, quorum unus non est sub altero, sed ambo sunt sub uno Principe v. g. Civitatis & inter tales secundum Philosoph. 5. Eth. c. 6. est simpliciter justum. Alio modo dicitur aliquid alterum non simpliciter, sed quasi aliquid ejus existens; Et hoc modo in rebus humanis, filius est aliquid Patris: quodammodo est pars ejus ut dicitur 8. Eth. c. 12. Hæc principia coincidunt. Aristotelicum tamen, significat rationem priorem; quia magis absolutam: ratio enim sui ipsius, quæ talis, absoluta est, usurpaturque ab Arist. ratio autem, esse alterum, est ratio respectiva aliis à se.

PRÆMITTO 2. Hoc, quod est quasi alterum, duo importat, & alteritatem, quandam, & non alteritatem, licet aliunde desumibilem, ne contra dictorum pullulet. Et ita potest dici alteritas in ratione distinctæ realiter naturæ, & non alteritas ratione alicujus conjunctionis physico-moralis, vel merè moralis.

Tres autem fermè sunt classes istius, quasi alteritatis.

PRÆMITTO 3. Quæ sit prima classis, quasi alteritatis. Prima classis est Nascentia qui enim nascitur, hoc ipso, quia nascitur, distinctus est realiter, cum tamen sit decisa substantia generantis, accedatque moralitas investiens utrumque in bona utriusque non est alteritas simpliciter. Expressit hanc quasi alteritatem Arist. 8. Eth. c. 12. Parentes enim, inquit, amant liberos quasi ex illis quidpiam sint. In quo ipso termino exprimit alteritatem quandam. Cum enim nihil ex seipso sit, sicut nec quidquam se ipsum producit, hoc ipso dicunt filii alteritatem. Dicunt etiam quandam non alteritatem, eo quod cum ex illis sint, sunt quasi illi ipsi, quod ibidem inferius his verbis exprimit. Parentes igitur filios ut seipso, amant: qui enim ex ipsis oriuntur, sunt quasi alteri ipsi. Ex quo postea principio, colligit Aristoteles quare magis diligantur à Parentibus filii, quam è converso? & quare specialiter Mater magis diligit filium, præ Patre? Magis, inquit, sciunt Parentes, qui ex se orti sint liberi, quam nati ex illis, se esse genitos: subditque infra, atque bene cur matres magis diligant, etiam pater. Sensus est. Nihil volitum nisi cognitum volitio ergo boni, quæ intercedit inter Patrem & filium, cum innitatur certiori notitiæ, certius enim sciunt Parentes, quod hic à se sit genitus, fit, ut certiore illam notitiam sequatur intensior amor. sed quæ illic ratio amandi? Respondet Arist. proprium enim ei, à quo oritur quidpiam est, id quod ex ipso oritur, ut dens & capillus, & quodlibet ei, qui id habet, illorum autem nulli id, à quo oritur, quasi diceret, causa amandi est nascentia: quod enim oritur per nascentiam, est proprium illius, adeoque quasi seipsum amat, amando illum; potius autem sunt filii Patrum, quam Patres filiorum, ex phrasi Aristotelis.

PRÆMITTO 4. Secundam Classem quasi alteritatis, quæ est conjugatio. Etiam enim conjuges, habent inter se alteritatem quandam, & non alteritatem. Alteritatem quidem: quia conjugium semper est duorum. Et non alteritatem, ratione communionis jurium. Hanc alteritatem rejicit Aristoteles ibidem in id: quia major est communicatio inter conjuges, quam inter cives & Rempubl. ubi tamen reperitur non alteritas, idque probat duplici titulo, tum majoris necessitatis hujus communionis, tum universalitate. Viro item, inquit, & uxori amicitia esse natura videtur: homo enim conjugale magis, quam civile animal est. Deinde universalitatem colligit: quia id etiam animalibus commune est, quod si major est conjunctio inter conjuges quam cives & Rem.

Rempubl. si hic non reperitur perfecta alteritas, nec illic erit, rejicit item non alteritatem, in nexum, quasi aliquo medio termino stantem, ipsis liberis: vinculum autem ipsorum, esse filii videntur, unde citius, qui liberis carent, dissolvi consueverunt: quippe cum filii commune bonum ambobus sit, *quod autem, inquit, commune est nec sit*: Infer, nexus autem in eo, in quo nec sit, unitatem non alteritatem importat.

PRÆMITTO 5. *Quæ sit Tertia Classis quasi alteritatis*, quam appellat Aristoteles 1. polit. 2. *dominam*, supple disciplinam, quæ est servilitas, & dominatio: nam servus & dominus, habent inter se alteritatem: quia nemo respectu sui servus, nemo Dominus: & non alteritatem; de qua hic adferenda aliqua.

PONIT 1. Arist. Varias sententias 1. Polit. c. 3. de dominatione quid illa sit? quod quidem per alios, sit scientia. Porro inquit, *videtur scientia quedam esse dominatio*. Per alios mera violentia: quia contra naturam instituta, *aliis autem inquit, præter naturam videtur esse dominatio*: quoniam inquit, *natura nihil differat, sed lege duntaxat inductum sit, ut alii liberi sint, alii servi, quapropter neque justum, violentum enim*: Et Ratio est: quia quod secundum naturam est, illud vel ponit natura, vel principia ejusdem providet, nullum autem dominatum providit natura, nec principia ejusdem, quæ enim? licet providerit excellentias, & ea quæ exceduntur, sed hæc non inferunt dominatum. Unde supremus Angelus, est excellentior infimo, non tamen ejus Dominus.

PONIT 2. Unde sit orta Dominica disciplina? *sine necessariis impossibile est vivere, & bene vivere*, sine autem domestica disciplina nemo potest bene vivere; quæ ipsa domestica disciplina requirit servum & Dominum; idque duplici ex capite. Imprimis, quia ut antea posuerat, *dominus perficitur ex servis & liberis*. Deinde: quia *ut in artibus necessarium est subesse propria instrumenta, si opus modo confici debeat: sic etiam in re familiari*, quæ ipsa instrumenta duplicia sunt, *quædam in anima, quædam animata, veluti gubernatori, navis, quæ quidem inanimata est, qui verò proram regit, animatus*. Additur ulterius, *quod istud instrumentum sit ante instrumentum*. Ortus autem hujus instrumenti ante instrumenta, adeoque servilitatis, hic est, indigentia scilicet ad utendum instrumentis inanimatis. *Si possent, inquit ille, instrumenta ad jussum vel nutum Domini opus suum conficere, si & pectines texerent & plectra cytharam pulsarent, nec architecti sane ministris, nec Domini indigerent servis*.

PONIT 3. Quod cum sit possessum, & instrumentum animatum servus, quomodo inquam non habeat comparatè ad Dominum perfectam alteritatem, sed non nisi quasi alteritatem, quia id quod possidetur, dicitur quemadmodum pars ad totum: pars enim non solum, inquit, alterius est pars, sed etiam omnino alterius, similiter

& quod possidetur. Sensus est: quia sicut pars à toto, eo quod sit totius, non dicit alteritatem simpliciter; ita, quia possessum est possessoris in ratione possessi non dicit alteritatem; qui textus ostendit quasi alteritatem in parte communitatis ad communitatem. *His præmissis, sit*

Illatio Assertorum.

ASSERO 1. *Inter Angelos & homines posse dari justitiam perfectam*. Nam ad invicem habent sibi propria, possunt ad invicem velle illa tueri, habent item alteritatem naturarum, & suppositorum &c. Certè enim Angelus habet jus ad famam, quæ lædi potest, diffamando illum apud imperitos, vel Gentiles: illi vicissim possunt nobis, etiam in bonis fortunæ, facere injuriam, frequenterque mali Angeli faciunt. Quod Assertum tenet in substantia Suar. opusc. de justitia Dei sect. 2. n. 8. Consequenter etiam potest inter ipsos Angelos intercedere justitia, propter rationem immediatè adlatam. Insuper defendi possunt rationes Suar. contra Vasq. Tum quia. Etiam inter Angelos, saltem in pura natura spectatos, potest esse commutatio. Tum quia: potest unus Angelus vim inferre alteri, quæ actio est injuriola: potest item unus decipere alium, infamare &c. Tum quia; unus Angelus, respectu alterius, est capax misericordiæ. Ergo, & justitiæ.

DICES 1. Cum Vasq. d. 223. n. 9. Non potest in Angelis esse injustitia circa violentiam: quia re vera non potest unus alteri vim ullam inferre: aut illam inferret solo nutu voluntatis, in quo, nulla est injustitia.

RESPONDETUR. Potest unus Angelus alterum protrudere, qualitate aliqua spiritali protrusiva, & tamen potest alius habere jus, ne ita trudatur, & quamvis hoc fieret solo nutu voluntatis, id non obest: quia si nos intus alteri detrahentes, facimus alteri verè injuriam, cur in Angelis solus nutus voluntatis non poterit esse injuriativus? cur item intervenire non potest, ut non suapte natura, sed violenter, alterius se voluntati subdat, præcipuè loquendo de Angelis malis, vel in natura pura spectatis.

DICES 2. cum eodem. Deceptio, ex mente S. Th. est contra veritatem, adeoque non nisi contra partem potestativam justitiæ.

RESPONDETUR. Deceptionem esse quidem contra veritatem, sed ita, ut possit etiam esse contra justitiam rigorosam: nam si judicem habentem jus, hocque ex jure inquirentem, fallas, item si constitutus in officio verè judicaturum te promittas, habendoque pro hoc recompensationem, fallas, committes in hoc injuriam, præcipuè cum etiam inibi Suar. roboret suum argumentum exemplo adjuncto de infamia.

DICES 3. cum eodem. Non apparet quomodo unus Angelus possit lædere honorem alterius; vel si læderet, esset hoc contra observantiam, ut vult S. Thomas.

RESPON-

RESPONDETUR. Ipsa infamia est læsio honoris, quæ potest esse contra iustitiam rigorosam, quamvis negatio cultus alicujus, sit nonnisi contra virtutem observantiæ. Deinde, quamvis non apparet modus hujus inhonorationis, iustitiam, quod ejus repugnantia non ostendatur; sicut nelcimus, qua ratione Angelus transeat sine medio, vel materia quomodo redigat se ad punctum, si spoliatur quantitate, & tamen hoc docetur.

Ad Argumentum de misericordia. Disparitatem V. aq. dat, quia non est eadem utriusque materia. Sed reddit argumentum, quare cum detur materia misericordiæ inter Angelos, non possit dari materia iustitiæ: sicut inter nos id, quod erat materia misericordiæ, potest extrahi ad materiam iustitiæ.

ASSERO 2. Accipiendo filium, secundum quod filius est, & Patrem, secundum quod Pater est, non intercedit inter illos iustitia rigorosa; secus in quantum sunt natura, & supposita distincte realiter.

RATIO. Quia hoc jus, quod habet filius ad bona Patris, sibi subministranda, est fundatum in ipso esse filii, seu esse deciso Patris, hoc autem esse decisu Patris, fundat nonnisi quasi alteritatem: quia hoc ipsum esse est aliquid Patris: aliquid autem Patris, non dicit alteritatem, sed proprium Patris, si non dicit alteritatem, nec dicit iustitiam rigorosam.

Secunda etiam pars Asserti, probatur. Quia si inter alios homines intercedit iustitia v. g. titulo emptionis, commutationis &c. intercedet etiam inter Patrem & filium; secundum quod distinguuntur realiter naturis, suppositis.

DICES 1. Ex his, quæ sibi opposuit Valent. d. 5. q. 1. p. 2. Inter Patrem & Filium est rigorosa amicitia, ut innuit Philosoph. 8. Eth. 7. & 14. & 9. Eth. 1. Ergo & iustitia.

RESPONDETUR. Dici imprimis posset, etiam amicitiam illic intercedere, non aliter posset, nisi in quantum filius & pater, sunt distincti naturis, suppositis &c. Rursus, quia ex nullo principio destruitur inter illos ratio amicitiae, cum idem ad seipsum amore amicitiae ferri possit, habetur autem principium fundans, ne illic intercedat iustitia rigorosa; nempe alteritas, quæ illic non est rigorosa, ut dictum; consequenter fundans non rigorosam iustitiam. Aliam disparitatem dat cit. Valent. quia actus amicitiae, cum sit amor erga alterum, est in alterum, non modo ut distinctum, sed etiam aliquo modo unum; amans enim transit in amatum. Actus autem iustitiæ, cum sit exæquatio unius cum altero, per aliquid æquale, est erga alterum tantummodo distinctum, & non aliquo modo idem: idem enim non propriè sibi exæquatur.

DICES 2. Verè committit iniustitiam filius occidens Patrem. Ergo, inter illos, si iniustitia est, etiam iustitia erit.

RESPONDETUR. Hanc iniustitiam poni, in

quantum sunt distincti naturis & personis, nec illa occisio titulo iniustitiæ attollitur; sed titulo pietatis, quæ ipsa non est rigorosa iustitia; reliqua autem sunt communia cum aliis formalibus homicidium.

DICES 3. Inter Christum Dominum & Patrem æternum propriè fuit iustitia, licet Christus, ratione naturæ divinæ, sit aliquid Patris æterni.

RESPONDETUR. De Antecedenti agitur in materia de Incarnatione. Interim dicitur Christum, in quantum dicit identitatem naturæ suæ divinæ cum natura Patris, non dixisse alteritatem, adeoque nec intercessisse iustitiam inter Patrem æternum, & Christum, secundum naturam divinam spectatum. Christum autem, in quantum dicit personam verbi, dixisse quidem alteritatem à persona Patris, distinctionemque realem, quam distinctionem realem dicit Christus à Patre, spectatus etiam secundum naturam humanam, cur autem non intercesserit illic rigorosa iustitia ex dictis colligitur. Si autem ponatur iustitia intercessisse inter Christum & Patrem æternum (quod à nobis negatur) ponetur intercessisse inter Christum, secundum naturam humanam spectatum, & Patrem æternum. Sed Christus, spectatus secundum naturam humanam, non est aliquid Patris æterni, quod sit impeditivum iustitiæ rigorosæ in istis principiis.

DICES 4. Ergo, saltem Filii erga Patrem erit iustitia rigorosa: quia Pater, non est pars Filii.

RESPONDETUR. Quamvis Pater non sit pars Filii: quia tamen debitum, quod est in filio, & jus, quod est in Patre, fundatur supra aliquid ipsius Patris, ut dictum supra, fit, ut adhuc non interveniat alteritas, sed nonnisi quasi alteritas, adeoque quasi iustitia.

DICES 5. Saltem assertum non tenet de filio emancipato. Nam Aristoteles 5. Eth. l. 6. dicit Filius esse aliquid Patris quoad tantuli, inquit, fuerint, & non separati.

RESPONDETUR. Quasi iustitiam intercedere inter filios, etiam emancipatos: quia illi, etiam emancipati, sunt filii, adeoque aliquid Patris. Aristoteles illic non loquitur de filiis sub formalitate filiorum, sed sub formalitate, in quantum intrant eandem Rem publicam cum Patre, eandem scilicet domum & cohabitationem. Hinc sine voluntate Patris, alibi nec manent; nec manere possunt. Circa bona autem Castrensia, quæ titulo militiæ filius accipit, cum pleno dominio; vel quasi Castrensia, quæ alio quidem titulo acquiruntur, sed cum pleno dominio, indubiè circa talia bona potest cum Parente v. g. filius contrahere, idque iusticialiter.

ASSERO 3. Accipiendo Dominum: secundum quod Dominus est, & servum, secundum quod servus est, non intercedit inter illos rigorosa iustitia; secus, secundum quod distinguuntur natura, suppositis.

RATIO Prioris est. Quia jus illud in servum, quā servum, non supponit aliquid proprium servi, sed proprium Domini, consequenter erit illic quasi alteritas, cum non detur ab utraque parte proprium.

RATIO Secundi est. Quia servus alio titulo, potest habere aliquid proprium.

ASSERO 4. *Accipiendo maritum, & conjugem, quā tales, non intercedit inter illos, rigorosa justitia, secus in quantum naturis distinguuntur, &c.*

RATIO proportionatē formanda: quia nullius erga seipsum, est justitia. Ergo, quasi erga seipsum non potest esse justitia, sed quasi justitia. Jam autem obmutuam traditionem corporum, uxor est aliquid mariti, maritus uxoris. Aliis tamen supra dictis titulis potest illic fundari justitia.

ASSERO 5. *Inter istas personas, de quibus immediate actum, non intercedit jus aliquod, quod debeat dici imperfectum, sed tamen proprium. Ut intelligatur Assertum. Aliud est dicere, intercedit illic imperfecta justitia, sed propria; & aliud,*

intercedit non nisi impropria. Sicut accidens, est ens propriē, licet imperfectē, & alia est quaestio; An accidens sit propriē ens, an imperfectē? Porro Ratio Asserti est. Quia quando est aliquid imperfectē tale, licet propriē, debet illi convenire tota definitio, & omnia essentialiter requisita illius generis; ut Inductio ostendit, certē enim accidenti convenit tota definitio entis, talpae tota definitio animalis, desumeturque inaequalitas non ratione inaequalitatis in ipsa ratione generica, sed ratione alicujus adjunctae differentiae specificativae. Quod ipsum ulterius in hoc resolvitur. Quia si non conveniret illi definitio illius entis, & esset propriē illud ens, ut supponitur, & non esset: quia nihil est magis proprium, quam ipsa definitio: est enim ipsum, quod quid rei: si enim in ipso quod quid, est diversitas, quomodo propriē illud quod quid erit? Jam autem requisita essentialiter alteritas ad rigorosam justitiam, non reperitur in subjectis, de quibus actum, adeoque nec propria justitia.

DISPUTATIO IV.

De Speciebus Justitiae.

Aristoteles, cum Libro 5. Eth. c. 1. tractasset de justitia à justitia descendendo ad species justitiae, primum agere incepit de justitia particulari, cujus methodum sequendo, sit

QUAESTIO I.

De Justitia Particulari, & Generali.

Quid veniat nomine harum virtutum, dixi superius, ubi etiam tractatum est, quod hae duae virtutes, sint virtutes speciales, sub nomine generalis virtutis, intelligendo etiam legalem, quae verbo discernitur à generali: Leges enim non feruntur nisi ob communionem vitae. Communio vitae plures requirit. Justitia etiam legalis plurimum bonum est, respicitque bonum commune, sicut & generalis, seu ut loquitur Palao d. unica. p. 8. q. 1. vocatur Legalis; quia legibus bonum commune praescribentibus, est conformis. Manent tamen alia circa hanc materiam disputanda.

DIFFICULTAS I.

An Justitia Legalis sit rigorosè Justitia?

Sensus est: An justitia, quae intercedit inter

communitatem & partem communitatis, sit rigorosa?

DICENDUM est. *Justitiam legalem, non esse rigorosam justitiam.* Ita Valentia & Lugo, contra Salon. Bann. Arag. & post illos, contra Dicast.

PROBATUR 1. Rigorosa justitia debet habere alteritatem rigorosam. Sed inter communitatem, cujus bono attenditur, & illius privatum, qui illi bono attendit, non intercedit rigorosa alteritas. Ergo, nec justitia. Major probatur, quia Ly rigorosa, est terminus modificans ipsummet objectum, quod est justitia. Ergo, modificare debet & illa, quae dicit objectum, alias non objecti esset modificativus ille terminus, sed alicujus alterius. Jam autem justitia, cum sit virtus ad alterum; requirit alteritatem; consequenter, rigorosa justitia rigorosam alteritatem.

Deinde nullius est ad seipsum rigorosa justitia. Ergo, etiam & ubi non est alteritas rigorosa, non erit rigorosa justitia. Minor principalis, Probatur. Communitas & privatus secundum quod ille bonum commune tenetur providere, comparantur inter se, sicut totum & pars, ut ostendit suppositio quaestionis. Sed totius à parte, non est rigorosa alteritas: quia non est alteritas